GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 1261
שם התלמיד/ה: _____

תנ"ך

שאלון 1261

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – (2×24) – 48 נקודות

פרק שני – (1×24) – 24 נקודות

פרק שלישי – (1×16) – 16 נקודות

פרק רביעי – (1×12) – 12 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיקו את השאלה; כִּתבו את מספרה בלבד. (2) התרכזו בנושא. שימו לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

כללי המענה במועד זה (חורף תשפ"ג): לפי מכתב הפיקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי מ־21.08.22 (כ"ד באב תשפ"ב), "הבהרה: מבנה בחינת הבגרות החיצונית לתלמידי כיתות י"א וי"ב לשנה"ל תשפ"ג", השאלון נבנה בהתאם למיקוד, ואופן המענה זהה למבנה המודפס: פרק ראשון – 2 מתוך 3 שאלות, כל הסעיפים (8 נקודות לכל סעיף) = 48; פרק שני – שאלה 1 מתוך 2, כל הסעיפים = 24; פרק שלישי – נושא אחד: סעיף א' (8) ועוד סעיף אחד מתוך ב'–ג' (8) = 16; פרק רביעי – סעיף א' חובה (7) ועוד סעיף אחד מתוך ב'–ד' (5) = 12. באותו מכתב נאמר שהטקסט המקראי המצולם יופיע רק בקטע להבנה ולניתוח, וכך בשאלון זה (שאלה 11). מסמך התובנות של הפיקוח לחורף תשפ"ג (26.02.23) אינו מוסיף הקלה על כך.

הערה לפתרונות: בציטוטי הפסוקים בפתרונות השם המפורש נכתב בצורת ה' (גם עם אותיות שימוש: וַה', לַה'), כמו בשאלון. בפרקים שבשאלון זה אין הבדלים בחלוקת הפסוקים בין המהדורות.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – בראשית

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 24 נקודות).
בכל שאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל סעיף – 8 נקודות).

1. שרי, הגר והולדת ישמעאל

(24 נקודות)

(ראו בנספח: נחמה ליבוביץ, עיונים בספר בראשית, ההסתדרות הציונית העולמית, 1970, עמ' 111)

קראו בראשית, פרק ט"ז, פסוקים א'–י"ב.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

(1) הסבירו מהי המצוקה ששָׂרַי סובלת ממנה, ומה היא מציעה לעשות כדי לפתור מצוקה זו. (4 נקודות)

(2) מהי תגובת אברם על הצעת שרי, והאם לדעתכם תגובתו ראויה? הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. קראו פסוקים ד'–י"ב.

על פי התיאור בפסוקים אלה, ההתנהגות של כל אחת מן הדמויות יכולה מצד אחד לעורר ביקורת ומצד אחר לעורר אהדה.

בחרו בשתיים מן הדמויות: שרי, הגר, מלאך ה'.

(1) בנוגע לכל אחת מן הדמויות שבחרתם, הסבירו עניין אחד בהתנהגותה שיכול לעורר ביקורת. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) בנוגע לכל אחת מן הדמויות שבחרתם, הסבירו עניין אחד בהתנהגותה שיכול לעורר אהדה. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים א'–ו' וגם את דברי נחמה ליבוביץ שלפניכם.

"אולי רצתה התורה ללמדנו, כי המתמתח מעל לקומת אנוש ומקבל על עצמו משימות שמעל לכוחו - ייטיב לשאול עצמו תחילה, אם יוכל לעמוד בהן עד הסוף. שאם לא כן, מוטב לו לאדם שיחיה לפי כוחותיו ולפי הנדרש ממנו".

(נחמה ליבוביץ, עיונים בספר בראשית, ההסתדרות הציונית העולמית, 1970, עמ' 111)

(1) הסבירו את הביקורת של נחמה ליבוביץ על התנהגותה של שרי, המתוארת בפסוקים א'–ו'. (5 נקודות)

(2) קראו גם בראשית, פרק מ"ב, פסוקים ל"ה–ל"ח. הסבירו מדוע דברי הביקורת של נחמה ליבוביץ על שרי יכולים להיות תקפים גם בנוגע לראובן. (3 נקודות)

(8 נקודות)

2. קניית מערת המכפלה

(24 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

(ראו בנספח: בראשית רבה, ע"ט, ז')

קראו בראשית, פרק כ"ג.

א. קראו פסוקים א'–ט'.

(1) מה ביקש אברהם מבני חת, ומהי הצעתם? (4 נקודות)

(2) אומנם סירב אברהם להצעה, אולם המשא ומתן בינו לבין בני חת נערך מתוך כבוד הדדי.

הביאו שתי ראיות מן הכתוב המעידות על כבוד הדדי: ראיה אחת המעידה שאברהם כיבד את בני חת, וראיה אחת המעידה שבני חת נהגו בכבוד כלפי אברהם. הסבירו כל אחת מן הראיות. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. קראו פסוקים ט"ז–כ'.

(1) הביאו שתי ראיות מן הפסוקים המוכיחות שהעִסקה בין אברהם לבין עפרון נערכה כחוק. הסבירו כל אחת מן הראיות. (3 נקודות)

(2) קראו את המדרש שלפניכם.

"זה אחד משלושה מקומות שאין אומות העולם יכולים להונות [לרמות] את ישראל לאמור גזולים הן בידכם [גנבתם אותם]" (בראשית רבה, ע"ט, ז').

לפי המדרש, מהי מטרת הפירוט של מרכיבי העסקה של אברהם עם עפרון? הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ב–י"ח וגם בראשית, פרק י"ח, פסוקים כ'–ל"ב.

בשני הקטעים מוזכרים מספרים בהקשר למשא ומתן שניהל אברהם עם עפרון ועם אלוהים.

(1) הסבירו מהו ההבדל בין הדרך שבה התנהל אברהם במשא ומתן עם עפרון ובין הדרך שבה הוא התנהל במשא ומתן עם אלוהים. בססו את דבריכם על הכתוב. (3 נקודות)

(2) קראו פסוקים י"ד–י"ח.

הסבירו מדוע התנהל אברהם במשא ומתן עם עפרון בדרך המתוארת בפסוקים אלה. (5 נקודות)

(8 נקודות)

3. יוסף בבית פוטיפר

(24 נקודות)

קראו בראשית, פרק ל"ט.

א. קראו פסוקים א'–ו' ופסוקים כ'–כ"ג.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו את השינוי לרעה שחל בתנאי חייו של יוסף. (4 נקודות)

(2) למרות ההרעה בתנאי חייו של יוסף, נראה שיש דמיון בין מעמדו בסוף הפרק ובין מעמדו בתחילת הפרק. הסבירו טענה זו, ובססו אותה על שני הכתובים. (4 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. קראו פסוקים ו'–י'.

במשלי, פרק ג', פסוק ד' נאמר "ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם".

(1) אפשר לראות בסירובו של יוסף לאשת פוטיפר ניסיון למצוא "חן ושכל טוב" בעיני אדם. הסבירו טענה זו, ובססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) אפשר לראות בסירוב זה של יוסף ניסיון למצוא "חן ושכל טוב" בעיני אלוהים. הסבירו טענה זו, ובססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ג–י"ח.

(1) מהו הכינוי שבו מכנה אשת פוטיפר את יוסף בדבריה לעבדי הבית, ומהי המטרה של השימוש בכינוי זה? הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(2) מהו הכינוי שבו מכנה אשת פוטיפר את יוסף בדבריה לבעלה, ומהי המטרה של השימוש בכינוי זה? הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

פרק שני – שמות

ענו על אחת מן השאלות 4–5.

בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל סעיף – 8 נקודות).

---

4. משה – לידה, זהות ומנוסה

(24 נקודות)

(ראו בנספח: בכור שור, פירוש לשמות ב, כג)

קראו שמות, פרק ב'.

א. קראו פסוקים י"א–י"ז.

במעשיו של משה באים לידי ביטוי אומץ ורגישות מוסרית.

הביאו מן הפסוקים דוגמה אחת לאומץ ודוגמה אחת לרגישות מוסרית. הסבירו כל דוגמה.

(8 נקודות)

ב. בפרק ב' באה לידי ביטוי זהותו המורכבת של משה: הוא עברי הגדל בארמון של מלך מצרי.

(1) קראו פסוקים י"ג–י"ד.

יש הטוענים שהמתואר בפסוק י"ד היה יכול לגרום למשה להתרחק מאחיו העברים. הסבירו טענה זו.

(4 נקודות)

(2) קראו פסוקים ט"ז–כ"ב.

מהי זהותו של משה מנקודת מבטן של בנות יתרו? על פי פסוק כ"ב, האם גם משה חושב כך בנוגע לזהותו? נמקו את תשובתכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. קראו פסוקים י"ב–ט"ו ופסוקים כ"ג–כ"ה.

(1) יש הטוענים שמותו של מלך מצרים היה יכול לעורר ציפייה לשינוי לטובה.

הסבירו טענה זו על פי פסוקים י"ב–ט"ו. (3 נקודות)

(2) קראו את הפירוש של בכור שור לפסוק כ"ג שלפניכם.

"כל זמן שהיה אותו מלך חי, היו מצפים שמא כשימות זה יתבטלו הגזירות".

על פי פסוק כ"ג, האם התגשמה הציפייה שבכור שור מדבר עליה בפירושו?

הסבירו מדוע הנאמר בפסוקים כ"ד–כ"ה היה יכול לעורר ציפייה לשינוי לטובה. (5 נקודות)

(8 נקודות)

5. אחרי חטא העגל – אוהל מועד ובקשות משה

(24 נקודות)

(ראו בנספח: מ"ד קאסוטו, פירוש על ספר שמות, מאגנס, תשמ"ח, עמ' 305)

קראו שמות, פרק ל"ג.

א. קראו פסוקים ב'–ג' ופסוקים ז'–ט'.

על פי פסוקים אלה, בעקבות חטא העגל ישתנו היחסים בין ה' ובין העם.

(1) הסבירו על פי פסוקים ב'–ג' מהו השינוי שיחול ביחסים בין ה' ובין העם. (4 נקודות)

(2) הסבירו על פי פסוקים ז'–ט' כיצד השינוי ביחסים בא לידי ביטוי במעשה שעשה משה. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ב. בפסוקים ט"ו–ט"ז משה מבקש לשנות את החלטתו של ה'.

(1) בדבריו של משה לה' בפסוק ט"ו יש תעוזה רבה. הסבירו קביעה זו. (3 נקודות)

(2) בפסוק ט"ז משה נוקט דרך פייסנית.

הביאו שתי דוגמאות לדרך שבה משה מנסה לפייס את ה' ולשכנע אותו לשנות את החלטתו.

הסבירו כל אחת מן הדוגמאות. (5 נקודות)

(8 נקודות)

ג. (1) קראו פסוקים י"ז–כ"ג.

בפסוק כ' ובפסוקים כ"ב–כ"ג באות לידי ביטוי שתי תפיסות שונות בנוגע לאל.

הסבירו כל אחת מן התפיסות האלה. (4 נקודות)

(2) קראו גם את דברי משה דוד קאסוטו.

"ברור כאן שהדברים נאמרו בדרך משל: תוכל לראות רק את מעשי ולהכיר מתוכם מקצת מידותי, אבל את עצם מהותי לא תוכל לתפוס".

(מ"ד קאסוטו, פירוש על ספר שמות, מאגנס, תשמ"ח, עמ' 305)

כיצד קאסוטו מיישב את הקושי שמעוררים דברי ה' בפסוקים כ"ב–כ"ג? (4 נקודות)

(8 נקודות)

פרק שלישי – נושאי הבחירה

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ענו על אחת מן השאלות 6–10.
בשאלה שבחרתם, ענו על סעיף א חובה (8 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (8 נקודות).

---

6. חגי – העם והבית החרב
(16 נקודות)

קראו חגי, פרק א'.
ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) בפסוק ב' חגי מביא את הטענה של גולי בבל שחזרו לירושלים. מהי טענתם? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)
(2) על פי פרק א', האם הצליח חגי להניע את העם לשינוי? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)
(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.
קראו פסוקים ג'–י"ג.
(1) חגי מתמודד עם המשבר שפקד את העם באמצעות גערות. הסבירו שתיים מן הגערות, ובססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)
(2) על פי פסוק י"ג, מהי הדרך הנוספת שנקט חגי להתמודד עם המשבר? מבין הדרכים שנקט חגי, מהי הדרך העדיפה בעיניכם להתמודד עם המשבר? נמקו את דבריכם. (4 נקודות)
(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים ז'–י"א וגם נחמיה, פרק ה', פסוקים ח'–י"א.
(1) הסבירו כיצד כל אחד מן המנהיגים מציע להתמודד עם המשבר שפקד את העם. (5 נקודות)
(2) לדעתכם, איזו דרך עדיף לנקוט כדי לפתור את המשבר שפקד את העם, דרכו של חגי או דרכו של נחמיה? נמקו את דבריכם. (3 נקודות)
(8 נקודות)

7. ירמיהו – חסד נעורייך ומקור מים חיים
(16 נקודות)

קראו ירמיה, פרק ב', פסוקים א'–י"ג.
ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים ה'–ט'.
(1) בפסוקים אלה המילה "ארץ" חוזרת כמה פעמים.
הסבירו כיצד חזרה זו מדגישה את כפיות הטובה של העם כלפי ה'. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)
(2) ירמיהו מציין קבוצות של אנשים שתפקידם להוביל את העם בדרך הנכונה. מי הם, והאם מילאו את תפקידם? בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)
(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פסוקים א'–ג'.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו את היחס של העם כלפי ה' ואת היחס של ה' כלפי העם.

בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קראו גם שמות, פרק ל"ב, פסוקים ז'–י'.

האם היחסים המתוארים בפסוקים אלה עולים בקנה אחד עם היחסים המתוארים בפסוקים א'–ג' (שכתבתם עליהם בתת־סעיף (1))? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"א–י"ג.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבירו מה מעורר בנביא פליאה. (3 נקודות)

(2) הסבירו כיצד שתי מטפורות המים בפסוקים אלה מעצימות את הפליאה של הנביא. (5 נקודות)

(8 נקודות)

8. חוק המלך

(16 נקודות)

(ראו בנספח: רוני מגידוב ומיכל שמחון, החוק המקראי בין חזון למימוש, ירושלים, תשנ"ח, עמ' 69)

קראו דברים, פרק י"ז, פסוקים י"ד–כ'.

ענו על סעיף א — חובה.

א. קראו פסוקים י"ד–ט"ו ופסוק כ'.

(1) ציינו על פי פסוקים י"ד–ט"ו שני תנאים לבחירת מלך בישראל. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (2 נקודות)

(2) על פי פסוק כ', הסבירו שני איסורים החלים על המלך ואת הגמול שיקבלו המלך ובניו. (6 נקודות)

(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

(1) יש הטוענים שהמלך בישראל הוא "ראשון בין שווים".

הסבירו כיצד אפשר להוכיח טענה זו על פי פסוק ט"ו ועל פי פסוק י"ט. (5 נקודות)

(2) לדעתכם, האם חוק המלך מחזק את מעמדו של המלך או מחליש אותו? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (3 נקודות)

(8 נקודות)

ג. קראו את דברי רוני מגידוב ומיכל שמחון שלפניכם.

"תקופת המלוכה [...] מלמדת כי סוסים, כסף ונישואים לנשים נוכריות, הם שהקנו למלך עוצמה, פאר וקשרי חוץ ענפים. [...]

כסף וזהב חשובים מאוד לקיומה של הממלכה בעת מצוקה כשוחד המרחיק האויב מכניסה אל העיר [...] יעילותם של כלי המרכבה והסוסים וכוח הרתעתם אינם מוטלים בספק גם על פי ספר דברים עצמו".

(רוני מגידוב ומיכל שמחון, החוק המקראי בין חזון למימוש, ירושלים, תשנ"ח, עמ' 69)

(1) יש הבדל בין עמדתן של הכותבות בקטע שלפניכם ובין העמדה המובעת בדברים, פרק י"ז, פסוקים ט"ז–י"ז בנוגע להשפעה של ריבוי נשים, רכוש וסוסים על המלוכה. הסבירו את ההבדל. (5 נקודות)

(2) לדעתכם, מדוע הטיל המחוקק הגבלות על המלך? בססו את דבריכם על הכתוב. (3 נקודות)

(8 נקודות)

9. אשרי האיש – תהלים א

(16 נקודות)

(ראו בנספח: רד"ק לתהלים, פרק א' (שני קטעים))

קראו תהלים, פרק א'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) על פי פסוק א', הסבירו דבר אחד ש"האיש" המוזכר בפסוק נמנע מלעשות ואת התוצאה של ההימנעות הזאת. (5 נקודות)

(2) על פי פסוקים ד'–ו', הסבירו מה יהיה עתידם של הרשעים והחוטאים. (3 נקודות)

(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב'–ג'.

(1) קראו קטע מפירוש רד"ק לתהלים, פרק א'.

"והוא מזמור נכבד מאוד, לפיכך החל סִפרו בו".

מהי השאלה שעליה הפרשן משיב? (3 נקודות)

(2) קראו קטע נוסף מפירושו של רד"ק לתהלים, פרק א'.

"וכָּלל דּוִד בְּזֶה המזמור תורת האדם ומה שראוי לו לאדם לעשות בזה העולם".

על פי דברים אלה, מהי תשובת רד"ק על השאלה שציינתם בתת־סעיף (1)? הסבירו כיצד הכינוי "איש" בפסוק א' מבסס את תשובתו. (5 נקודות)

(8 נקודות)

ג. (1) קראו פסוקים ב'–ג'.

על פי פסוקים אלה, אם האדם יעבוד בהתמדה, המאמץ שלו ישתלם מאוד.

הביאו ראיה מפסוקים אלה לכל אחת מן הקביעות המודגשות בקו, והסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

(2) קראו פסוק ו'. האם המאמץ משתלם גם לפי פסוק זה? נמקו את תשובתכם. (4 נקודות)

(8 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

10. הבל הבלים – קהלת א

(16 נקודות)

קראו קהלת, פרק א'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–י"א.

ציינו שתי ראיות שקהלת מביא לביסוס עמדתו ש"הכֹּל הֶבֶל" ואין יתרון לאדם בכל עמלו, והסבירו אותן.

(8 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב'–ג'.

קראו פסוקים ב'–ג' וגם דברים, פרק ל', פסוקים י"ט–כ'.

בנוגע לשאלת תכלית החיים, פעורה תהום בין השקפת קהלת, פרק א', פסוקים ב'–ג' ובין השקפת דברים, פרק ל', פסוקים י"ט–כ'. הסבירו את הפער בין שתי ההשקפות.

(8 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ב–י"ח.

(1) ספר קהלת שייך לספרות החוכמה, וקהלת אף ניסה למצוא בחוכמה טעם ומשמעות בחיים. הסבירו מדוע לא סייעה החוכמה לקהלת למצוא טעם ומשמעות בחיים. בססו את דבריכם על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) קראו גם קהלת, פרק ט', פסוקים י"ד–ט"ז.

האם על פי פרק ט' חל שינוי ביחס של קהלת לחוכמה לעומת יחסו אליה בפרק א', פסוקים י"ד–י"ח? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(8 נקודות)

פרק רביעי – קטע להבנה ולניתוח

ענו על סעיף א חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ד (5 נקודות).

---

11. מכות הברד והארבה

(12 נקודות)

(ראו בנספח: שמות פרק ט', פסוקים כ"ב–ל"ה – הטקסט המקראי המצולם בשאלון (פרק רביעי), שמות פרק י', פסוקים י"ב–כ' – הטקסט המקראי המצולם בשאלון (פרק רביעי))

קראו שמות, פרק ט', פסוקים כ"ב–ל"ה ופרק י', פסוקים י"ב–כ'.

[בשאלון מודפסים כאן הפסוקים (צילום): שמות, פרק ט', פסוקים כ"ב–ל"ה; שמות, פרק י', פסוקים י"ב–כ'.]

ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) בקטעים אלה מסופר על שתי מכות שבהן היכה ה' את מצרים. ציינו מה הן שתי המכות. (2 נקודות)
(2) בנוגע לכל אחת מן המכות, הסבירו מדוע לא הושגה המטרה שלשמה הוטלה המכה. בססו את התשובה על הכתוב. (5 נקודות)
(7 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.
קראו פרק ט', פסוקים כ"ז–כ"ח וגם שמות, פרק ה', פסוק ב'.
על פי הפסוקים האלה, הסבירו את השינוי שחל בפרעה. בססו את דבריכם על הכתוב.
(5 נקודות)

ג. קראו פרק י', פסוקים י"ג–י"ט.
בפסוקים אלה מוזכר כוח טבע שיש לו תפקיד כפול בהקשר למכה המתוארת. מהו כוח זה? הסבירו כיצד בא לידי ביטוי התפקיד הכפול של כוח טבע זה. בססו את דבריכם על הכתוב.
(5 נקודות)

ד. קראו פרק י', פסוק כ'.
הסבירו את הבעיה התאולוגית (האמונית) העולה מן הפסוק.
(5 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

נחמה ליבוביץ, עיונים בספר בראשית, ההסתדרות הציונית העולמית, 1970, עמ' 111

"אולי רצתה התורה ללמדנו, כי המתמתח מעל לקומת אנוש ומקבל על עצמו משימות שמעל לכוחו - ייטיב לשאול עצמו תחילה, אם יוכל לעמוד בהן עד הסוף. שאם לא כן, מוטב לו לאדם שיחיה לפי כוחותיו ולפי הנדרש ממנו".

בראשית רבה, ע"ט, ז'

"זה אחד משלושה מקומות שאין אומות העולם יכולים להונות [לרמות] את ישראל לאמור גזולים הן בידכם [גנבתם אותם]"

בכור שור, פירוש לשמות ב, כג

"כל זמן שהיה אותו מלך חי, היו מצפים שמא כשימות זה יתבטלו הגזירות".

מ"ד קאסוטו, פירוש על ספר שמות, מאגנס, תשמ"ח, עמ' 305

"ברור כאן שהדברים נאמרו בדרך משל: תוכל לראות רק את מעשי ולהכיר מתוכם מקצת מידותי, אבל את עצם מהותי לא תוכל לתפוס".

רוני מגידוב ומיכל שמחון, החוק המקראי בין חזון למימוש, ירושלים, תשנ"ח, עמ' 69

"תקופת המלוכה [...] מלמדת כי סוסים, כסף ונישואים לנשים נוכריות, הם שהקנו למלך עוצמה, פאר וקשרי חוץ ענפים. [...]
כסף וזהב חשובים מאוד לקיומה של הממלכה בעת מצוקה כשוחד המרחיק האויב מכניסה אל העיר [...] יעילותם של כלי המרכבה והסוסים וכוח הרתעתם אינם מוטלים בספק גם על פי ספר דברים עצמו".

רד"ק לתהלים, פרק א' (שני קטעים)

"והוא מזמור נכבד מאוד, לפיכך החל סִפרו בו".
"וכְלל דוד בְּזֶה המזמור תורת האדם ומה שראוי לו לאדם לעשות בזה העולם".

שמות פרק ט', פסוקים כ"ב–ל"ה – הטקסט המקראי המצולם בשאלון (פרק רביעי)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

[בשאלון מודפס צילום של הפסוקים בניקוד ובטעמים (ראו התמונה). להלן נוסח הפסוקים בניקוד, בלי טעמים, כפי שהם מודפסים; בפסוק כ"ג מודפס "וַתְּהַלַּךְ־אֵשׁ" במקף, כמו כאן.]

(כב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וִיהִי בָרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

(כג) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמַיִם וַה' נָתַן קֹלֹת וּבָרָד וַתְּהַלַּךְ־אֵשׁ אָרְצָה וַיַּמְטֵר ה' בָּרָד עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם

(כד) וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי

(כה) וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר

(כו) רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה בָּרָד

(כז) וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים

(כח) הַעְתִּירוּ אֶל־ה' וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד

(כט) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־ה' הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַה' הָאָרֶץ

(ל) וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים

(לא) וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל

(לב) וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה

(לג) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־ה' וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה

(לד) וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא וַעֲבָדָיו

(לה) וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד־מֹשֶׁה

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

שמות, פרק ט', פסוקים כ"ב–ל"ה

כב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה בָרָד
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־עֵשֶׂב
כג הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמָיִם
וַיהוָה נָתַן קֹלֹת וּבָרָד וַתְּהַלֶּךְ־אֵשׁ אַרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוָה בָּרָד
כד עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כָּבֵד
מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי:
כה וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם
וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ
כו הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר: רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה
כז בָּרָד: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
כח חָטָאתִי הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים: הַעְתִּירוּ
אֶל־יְהוָה וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא
כט תֹסִפוּן לַעֲמֹד: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ
אֶת־כַּפַּי אֶל־יְהוָה הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן
ל תֵּדַע כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ: וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן
לא מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים: וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי הַשְּׂעֹרָה
לב אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל: וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת
לג הֵנָּה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה
לד וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה: וַיַּרְא פַּרְעֹה
כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא
לה וַעֲבָדָיו: וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:

שמות פרק י', פסוקים י"ב–כ' – הטקסט המקראי המצולם בשאלון (פרק רביעי)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

[בשאלון מודפס צילום של הפסוקים בניקוד ובטעמים (ראו התמונה). להלן נוסח הפסוקים בניקוד, בלי טעמים.]

(יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בָּאַרְבֶּה וְיַעַל עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְיֹאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֵת כָּל־אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבָּרָד

(יג) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַה' נִהַג רוּחַ־קָדִים בָּאָרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה הַבֹּקֶר הָיָה וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאַרְבֶּה

(יד) וַיַּעַל הָאַרְבֶּה עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם כָּבֵד מְאֹד לְפָנָיו לֹא־הָיָה כֵן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־כֵּן

(טו) וַיְכַס אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבָּרָד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם

(טז) וַיְמַהֵר פַּרְעֹה לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חָטָאתִי לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם

(יז) וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם וְהַעְתִּירוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר מֵעָלַי רַק אֶת־הַמָּוֶת הַזֶּה

(יח) וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל־ה'

(יט) וַיַּהֲפֹךְ ה' רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יָמָּה סוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם

(כ) וַיְחַזֵּק ה' אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

שמות, פרק י', פסוקים י"ב–כ'

יב וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בָּאַרְבֶּה וְיַעַל עַל־
אֶרֶץ מִצְרַיִם וְיֹאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
יג הִשְׁאִיר הַבָּרָד: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיהוָה
נִהַג רוּחַ־קָדִים בָּאָרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה הַבֹּקֶר
יד הָיָה וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאַרְבֶּה: וַיַּעַל הָאַרְבֶּה עַל כָּל־
אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם כָּבֵד מְאֹד לְפָנָיו לֹא־
טו הָיָה כֵן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־כֵּן: וַיְכַס אֶת־עֵין
כָּל־הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת
כָּל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבָּרָד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ
טז וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְמַהֵר פַּרְעֹה לִקְרֹא
יז לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם: וְעַתָּה
שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר
יח מֵעָלַי רַק אֶת־הַמָּוֶת הַזֶּה: וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה:
יט וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ
כ יַמָּה סוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם: וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

כל הבגרויות בתנ"ך עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/tanach

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-www.guyai.co.il · GuyAI